

2

201

1104/6

Cuestio de forma

2080

57

MISSISSIPPI RIVER

MISSISSIPPI RIVER

MISSISSIPPI RIVER

MISSISSIPPI RIVER

MISSISSIPPI RIVER

MISSISSIPPI RIVER

Questio de forma.

Pessa en un acte y en vers,

ensiporada per

J. G.

1889

S

Personatges

Clara, vinda jove

Tecla, criada també jove

Senyor Cristofol, tipic estrafalari.

Jelix, jove afeblit.

Epoca actual

Aquesta peça es propietat del
Archiu Central liriich dramatiich
de Joan Gelabert - Unió - 5 - 3er

Acte unich

Sala de rebver decentment amoblada.

Portes als costats y al fondo. Balco
à la dreta. Consola ab mirall.

Sofa y cadiras de rebs.

Escena 1^a

Clara al balco, luego Tecla

Clara = No se perque tarda tant!
ya comenzo à impacientarme!
Ja mitja hora qu' ha sortit
per anà à la cantonada,

ab l'encarrech solament
de se entrega d'una carta,
y apesar d'haberli dit
que no s'entretingués gayne,
aqui m' te espera qui espera
com una mona encantada.

(retirantse del balcó)

Com s'ha porat l' servey!
Molt orgull, bonas mesadas,
y cuan se tracta de feyna
sembla qui ho fan tot de gracia.

(surt Tecla molt contenta)

Tecla = Senyora, ja roch aqui!
Clar = Ja ho veig, y ben descansada!
Tecl = ¡Quin jove mes elegant,
y mes finet, y mes...

Clar= (ab enfado) ¡Vaya!...

¿es això l' que tens que dir-me?

Tecl= No s'impacienti, caramba! -

Al punt qu'he sortit d'aquí,

l'he trobat qu'es passejava

mirant ~~aquell~~ ^{fixa} balconet l'seu balio

per si voste...

Clar= Qu'ets pesada!

Aiaba d'incop: ya ho seia,

que totado ~~dia~~ ^{me} fa gracia ~~diu~~.

Tecl= Aixis que m ven, desseguida

ve y m dona una abressada.

Clar= Bravo! (ab despit.)

Tecl= Diu que te aquest vici,

pero a mi m fa molta gracia.

Al entregarli l'pape,

sense sabé l' que li passa,
Comensa a patoneja ...

Clar = Com?

Tecl = L' sobre de la carta.

L' obra, llegeix, y enterat
m' diu ab dolssas paraulas:
"Ay, Tecleta del meu cor!...
; sapigas que donya Clara
m' fa l' home mes felis
que s' passeja per Espanya!
Digali que jo l' estimo
com mes no pot estimarse ...
que yo desde aruy seré
lo sen angel de la guarda,
y que disposi com vulga
del meu cos y la meua anima."

Clar = Y que mes?

Tecla = Y entussiasmat
mi ha dat un altre abrassada!

Clar = No es axo lo que't pregunto.

Tecl = Oh! y la dona ab una gracia!

Clar = (ab un regany)

Donchs a mi me'n fa molt poca.

Tecl = Yo no se perque s' enfada?

Clar = Lo que desitjo sabe
si es que vindra.

Tecl = Sens tardansa,

en pot esta ben segura.

Ha dit qui anava a arretglarse

perque no va prou decent

per veni a visitar angels;

y paraulas per l'istil

que m' tenian encisada.

Ay senyoreta! li dich

que es un jove molt amable!

Clar= Bueno, axo a tu ves t' importa:

procura ben importarte
de lo qu' ara t' vaig a dir.

Suprimint las abraçadas,

y ab el respecte degut,

l' fas entrà en esta sala.

Tot desseguida m' avisa,

y t' posas de vigilancia

per si acas l' altre vingues.

Ja sabs qui vuy di.

Tecl=

Si, vaya!

aquell tipo tan estrany

que ve a n' aqui cada tarde.

L' senyo Cristofol!

Clar=

Just!

Li dius qu' he tingut d' anar men
y que fa sen pot torna;
perque jo no vuy que sapiga
aquell jove, que cap home
posa ls pens dintre de casa.
Aquet es l' meu secret,
y per mes qu' a tu t' estranya,
vuy evita de tots modos
que s' enteri de mas faltas.

Tecl= Y si ho descobreix?

Clar=

Y que?

Tecl= Son cosas molt delicadas.

Clar= Tu cumpleix lo que t' he dit

y prou. (anantseu al seu quarto.)

Tecl= Quedi descansada.

Escena 2^a

Aeda

Act= Jesus Maria, Joseph! (entre creus escandalizada)

Quina casa!... ; quina casa!

; Mireu-vos la senyoreta,

y sembla una mosca balba!

; Jo que la creya tan bona,

que las mans dintre las brasas

hauria posat per ella

assegurant qu'era un angel!...

- Esta vist!... a Barcelona

fan Corpus tot l'any: las trampas
estan a l'ordre del dia,

y una que ve contrada,

s'trova sens d'assen compte

ni sabe lo que li passa,

en cada casa un misteri

y en cada dona una farsa.

- Mes jo no dech consenti
de cap manera, en prestar-me
a que s'enganyí axí a un jove
tan finet y tan simpàtich.

~~que m' guarda tals atencions
y m' dona tanta abressada...
y de tan en tan un duro
per tenir-me de sa banda. -~~

Ya no pot tarda. - És guapo!...

y te coses que m' agradan! -

No hi ha mes; axís que'l vegi

li contaré lo que passa. (Campanilla)

Trucan: ^{potser} ~~serà~~ ell? -; ~~Pobre jove!~~

si sabés la que li guardan! (va a obrir)

Escena 3^a

Tecla y Felix?

Fel = Tecleta, que soch felix!
i y la senyora?

Tecl = A avisarla
si vol arribar al moment.

Fel = Si, dona, si, sens tardansa!

Tecl = Es... qu'antes... voldria dirli...

Fel = Que? que tens que dir-me?... Acaba!

Tecl = Però axò si, li encarrego
l'secret.

Fel = (alarmat) i que's lo que passa?
Hi ha alguna novetat?

Tecl = Son cosas molt delicadas,
y sentiria moltissim
que fes una estregallada.

Fel= Dona, per Deu, parla clà!
 no'm fasis esta ab mes ansia.
 ¿Es acas que ta mestressa
 s' dedit de la paraula
 y gade mi no's recorda?
 ¿Es per ventura una farssa
 l' ferme veni, alentat
 pe'l contingut de la carta?

Tec= Sossequis!

Fel= Ah! ja ho entench!

Donc, ¿perque no parlabas?

¿no veus qui'estaba distret? (abassantla)

Vaja, aqui tens l'abrassada!

Tec= Si no es aixó!

Fel= Que mes vols?

Tec= Es que jo, soch reservada,
 y ~~est~~ ~~via~~ ~~mat~~

y apesar de tot, no puch
tolerá que se'l enganyi.

Jel= Te, dona; aquí tens un duro; (deutli)
espliecat d'una vegada.

Tecl= No se perquè ha de se això? (preuentlo)

Jel= Perquè sí: Vamor, acaba!

Tecl= Moltes gràcies. - Donchs'escolti
y li diu ab dos paraulas.

(Després de mirá per totes parts
s'acota y li diu ab molt misteri.)

— "Vigili... y estiga alerta!"

¿N'comprent? - Posis en guarda,
puig sentiria moltíssim

que caigues en una trampa. —

Vaig a avisar la senyora

qu'está esperantlo ab molta curia,
y sobre tot no'm descobri.

Confio ab voste.

Fel = (tot parat) ; Y avá!

si fins aquí no'm dius res!

Tec = Voste mira, observa y calla.

Fel = Vull que m'expliquis... (determina)

Tec = Chiton! (anatreu)

Fel = Escolta...

Tec = Ni una paraula! (entra pta rda)

Escena 4^a

Felix

Fel = ; Quin misteri! (petita pause) No ho entench!

Segons veu aquesta carta
m'heu que vinga al instant
per parlar-me, Donya Clara,
y aquesta xicota m'heu
ab envedor y camandulas

que si bé no diuen res
ni hi ha prou per capficarme?

-Bah!... tonterias de donas
y tafaneix de criadas!

Lo cert es que jo l'estimo
y ella també y això m' basta.

(Divintra al publich.)

Vaig a contarlos del modo
que ^{vos} varem conèixer. Estaba
jo molt distret l'altre dia
passejantme per la Rambla
cuant sento de prompte, "trass!"
que m' donan una estravada
a n' al boto del chaque.

M'tombo, y veig... Verge santa!...
la nena mes encisera...

~~que ab sas manetas de plata~~
a n' al meu chaque engraxada

desentredaba^{nt} l' serrèll
 del seu obrich. - Ma noy!... ganga,
 dich jo: - Si no vol desferse
 ja's pot donar per pescada. -
 -No es vostè mal pescado!... -
 m' contesta ab una gracia...
 y tot fent la rialleta
 y anant caminant ab calma,
 li veig uns ulls com dos moras
 y unas dentetas de nacar.
 Començo a ferli l'amor,
 qu'en això hi tinc molta trassa,
 y ella escoltantme y seguint
 la conversa que portavam,
 cada moment mes enceras
 se li posaban las galtes.
 -Jo l'estimo!... - li vaig dir.

- Vol calla'm... no siga plaga! -
y per mes que'l seu serrall
ab los ditets escampava,
l'meu botonet seguia
arrapat com una lapa.

- Ja ho ven!... per mes que s'empengi
l'boto no's desenganxa,
y aixó vol di que ja es meua
si del seu cor ningú mana. -

- No senyo! - m' diu: - Será cert?

¡Oh ventura inesperada!

Si sapiques quant felis
m' ha fet aquesta paraula! -

y l'boto firme que firme
sens saltar sa presa cara.

Aixi arribarem ls' dos
a la porta de sa casa

habent obtingut jo d'ella
l'permis per estimarla?
y ab esta seguretat,
dant una forta estravada
vam queda desenganxats,
y enamorats fins al ànima.
Per fi canssat de fe l'os
sota ls balcon de sa casa,
nemi envia aquesta carteta
citantme aqui per parlarne.
La criada ab sos misteris
de posarme en vece tracta
pero no ho lograra pas;
y si ella l'promes aquanta,
la faig duença del boto
y aqui pau y santa pasqua.

Escena 3a

Felice - Clara y Tecla

(Clara y Tecla surten del cuarto izquierda)

Clara = Vés y esperat alla fora

Tecla = Senyoreta, molt be esta.

(Veyam si l'enganyara.) (tot anantseu)

Felice = Ah! pens de voste, senyora.

Clara = Beso la man... (sentantseu)

Felice = (cortat) (Tanta trassa
que tinc jo per fe l'amor,
y ara m'fa uns brimeos al cor
que ni menos se'l que'm passa.)

Clara = (No'm dia res!) (indicant que s'asseuti)

Felice = (mirantla embobat) (Ay! qu'es bonica!)

Clara = Fassi l'favor, si es servit,
de sentarse?

Fel = (accio de gracies) (M' te aturdet.)

Cl = Veurel dret m' mortifica.

Fel = Ab lo seu permis. (sentantre)

Cl = no hi veste que.

hatura trovat molt estrany
de que l' citi, ab tal afany
a aquesta casa meua.

Fel = Oh! no a fe!

Cl = Donchs ja veura, anem al cas.

Jo m' dich Clara, soch molt rava,
y del meu bon nom avava;
per xò he donat aquest pas.

Fel = Si, si, veste m' ha cridat
pera calmar l' immens foeh
qu' ha encès aqui!... (Volguent berarli la ma)

Cl = (contenintlo) A poch a poch!
permetm, no m' hi explicat.

Antes de tot, vostè es
l'qu'ha de dir si's conforma.

(Vol parlar y ella l'represent)

Ja veurà, es cuestió de forma,
cuestió de forma y res més.

Jel = No atino... (estranyat) (Que voldrà dir?...)

¿Tindrà rahó la criada
y serà això una emboscada?

Espliquis.

Clara = Dech consentir
que vostè ab tanta passió
quiat per un bon intent,
porti a cap l'casament
sense sabé qui soch jo?

Jel = Vostè es un angel, senyora.

Jel = y jo seré molt desafortunada.

Clara = En ser de un angel esposat.
Per Deu... no sap qu' això fora

Jel = un peccat? Se que l'estimo

y que m'he lo cor robat.

Clar = Potser quant m'hagi escollat
m'he retirat l'heu arrius.

Jel = Oh! magis, senyora!... - Sen xiu?
¿Que significa...

Clar = Ho dire.

- Voste no deu sapigue
que jo soch viuda.

Jel = (Pegant un bot) Que die?

Clar = Si, viuda d'un oficial
que fou en campanya mort,
del que guardo un trosset recort
dins mon pit.

Jel = (molt fret) Es natural.

Clar = Si be això no es cap afrenta
vull que consti.

Jel = (apart.) (M'he quedat
com si m'haguessen tirat
una olla d'aiga bullenta.)

Jo ignoraba...

Clar = Per lo tant
li devia explicacions.

Fel = Isteu, tendras illusions...

Clar = ~~ma ditra dura un instant.~~ ~~ma ditra dura un instant.~~ ~~ma ditra dura un instant.~~ ~~ma ditra dura un instant.~~ ~~ma ditra dura un instant.~~
Clar = do menjat fou mes terrible
y mes dur lo sentiment,
quig per ma tort desgraciada
lo dia qu'ens vam casar,
ell va tenir que marxar
ab un' ordre reservada.

Fel = (ab molt interes)

Que?... ¿es dir qu'el mateix dia...

Clar = Despres de contrvet lo cas,
va donar-me un fort abraç,
primè y ultim.
y may mes... (horror)

Fel = (saltant de content) Oh, quina alegria!

Clar = Que dir ara? (ofesa)

Fel = (repostant se) Disbarat!

(ab sentiment ridicol)

Lamento un dol tan agut,
pero una vida ha sigut
sempre l'meu somni d'aurat!

Cl.= *M' temo* que l'recont d'ell...

Fel.= En ves mengua ma passio,
y sols recordo l'boto
que's va enganxa ab l'servell.
Queda oblidat l'difunt
y ens casem.

Cl.= Pero prime
escoltim.

Fel.= No escolto ve!

Cl.= Falta toca un altre punt.

Fel.= Veig que te molt interej
en ferme grua la ditxa:
ls punts deixils per la mitja.

Cl.= Cuatre paraulas no mes

y si's conforma, endevant.

(Felix torna a sentarse)

Finch un secret dins mon pit
que, en qu'es defecte petit

per voste pot se molt gran.
Un defecte que'm don pena

y causa mon sentiment;

cuant me trovi mes correut
conti ab ma voluntat plena.

Fel = Mes misteris?... (tornant a escamarre)

Clas =

Això no;

serán si vol tonterias,

mes deixi passá alguns dias

y conti ab ma estimacio.

Felix = Senyora...

Clas =

queda suspesa

entretant tota visita

y no tinga cap suspita

de que falti a ma promesa

Fel = Però expliquem-li. No pot ser.
Clara =

Ja li he donat lo meu cor!
Si es ver d'ade l' seu amor,
guardim l' seu cor (també)
(saluda y entra al seu quarto)

Escena 6^a

Felix.

(Pausa: queda un moment pensatiu
parat frente l' quarto de Clara.)

Fel = ; M'ha deixat de pedra marbre!
i quin misteri serà aquest?
Si tindrà veus la tecla,
y aqueixa dona pretent
explota l' meu entusiasme
fent me carregar ls' neules!

(Besejantse molt capficat.)

; Està vist... ; quan mes felis
un en aquest mon se creu

s' presenta un entrabanch
qu'en un moment desvanix
las mes dolssas illusions! —
No sé l'que'm passa!... no sé...

(contemplant la carta de Clara)

Jo qu'al llegí aquesta carta
m'creya habé vist l'cé!

— Y lo cert es que l'estimo,
l'estimo com un benèit!...

(besant la carta)

Quina tortó de tabaco!...

Jo no fumo. — Y l'cas és
que se sent molt. (ensumant per tot)

Él vegada...

(ensuma l'obre de la carta.)

No hi ha dubte!... aquet papé...

(com acudintli de prompte una idea.)

Ah!... ja he descobert l'enigma!
 ; ja tinc el quit del secret...
 es que fuma... y vol destersse
 poch a poch del vici aquet.
 ; Pobre Clara!... si es un angel!
 Ab cuanta delicades
 s'esta portant!... Nada, nada!
 aixos obstacle no ha de se,
 y sempre que'n tinga ganas
 li donare un cigarret.

(Saltant d'alegria)

; Soltera, casada y viuda!
 resumexo l' complement
 de la dona: ; quina ganga!
 ; M' caso, no hi pensso mes,
 y aixis d'una escopetada
 podre mata tres aucells!
 (s' dirigeix al cuerto de clara y surt teclat)

Escena 7^a
Felix y Tecla

Tec = Senyor Felix...

Fel = Ola, Tecla!...

Vina, abraçam!... (ho fa)

Tec = Ja hi torneu?

Fel = Aquí tenys cinch pessetnas:

¡m torno boig de content!

Tec = Es di que passa per tot?

Fel = Si, si, passo y passare.

Tec = No ho haquera cregut may!

(¡Quins homes, mare de Deu!)

Fel = No veus que l'estimo tant?...

(donantli abraçadas)

qu'ella es tot lo meu anhèl,

la meua dritxa, ma gloria,

ma felicitat!...

217

Tec= (esquivantlo) , Be, be!

yaho tinch entes. Com su pan
se lu coma. Yo he cumplert.

No podra di que no estava
posat en antecedents.

Jel= ~~Jaixi no te ves que veure
Dona, no miris tan prim.~~

~~L'que menor y al que mes
te a n'al mon la seva flaca.~~

Tec= Oh! per mi! content voste!

Ara l'qu ha de fe es anassen
y sense perdre moment.

Estan al caure las cinch,
qu'es l'hora que l'altre ve,
y no voldria que ls dos
s'topessin.

Jel= (alarimat) Com s'entent?

¿qui es que te de veni?

tec = L'altre socio!

Jel = ¡Gra de Deu!

¿qui es aquest socio?

tec = ¡Ay Caram!

¿a veure si us entendrem?

L' senyo Cristofol.

Jel = (furiós) ¡Becla!!

¿ten compte l' que dius, ho sent?

tec = que te ara? que hi agafa?

No m'ha dit voste mateix

que passaba per tot?

Jel = (amenasant) ¡Calla!

no insultis mon sufriment!

¿qui es aquest senyo Cristofol?

tec = ¡Ay!!... (espantada) ¿ossequis senyoret!...

Jel = jo m'creya...

¿'explicaras?

Cec = Ay!... si, si!... - És un de molt lleig
 que té l' costum de venir
 cada tarda, y a n' aquest
 quarto, s' ténca ab la senyora (la dreta)
 mitja hora llarga.

Fel = (pansantse furios) Molt be!

Cec = És a di qu' ho ignoraba?

; Verge santa del Remey!

; I yo, pobreta de mi,

que m' creya estaba al corrent!

No m' descobreixi.

Fel = No temis.

(devant del quarto de Clara)

; Ingrata! perfura!! Infidel!!!

Cec = Ay! m' està trencant l' cor!

Fel = ; Donas!... donas!... ya es ben cert
 que son l' esca del pecat!

(de prompte abraçant à Stella)

Abrassam, angel de Deu! (hoja)

Fed= (Ay!... m'ja po!) No m'apreti!...
(prouca equivocats.)

Retiri, no hi penssi mes.

Fel= No, m'ouy queda per confondrels:
ouy sorprendrels!

Fed= Sengoret!
vágissen... no s'comprometi.

Fel= (agafantla pel braç y cridant)

Vull escoltarlos, i m'entens?

Fed= No cridi!...

Felix= (s'assenta frente al cuarto de clara.)
D'aquí no m'moch!

Fed= Ya que tant empenys hi te
figuis dintre d'aquet cuarto,
y tant bon punt entrin ells

amagat tras del armari
podrà escolta ls seus secrets.
Pero sobre tot cordura.

Felia = No tingas temor de res.

(Va a entrar y retrocedeix y l'abrassa.)

Demanda un'altre abraçada.

No se l'que m'faig!...; quin mareig!... (entra)

Escena 8^a

Beata y luego luego Cristofol.

Bea = ; Mare de Deu de la Glèria!...
; s'haurà vist mes gran fracas!
; Jo que m'creya qu'ho sabia
y que no'n feya cabal!
Pobre senyoret!... m'temo
qu'ab lo seu genit hi haurà
aquí a casa una desgracia.

No vull pensarhi... men vaig.

(sen va corrents y al arriba a la porta del fondo s' topa ab lo senyor

Cristofol, tipo molt ordinari, que

surt mastegant una punta de cigarro.)

Hay!!.. - (espantada) Es voste?

Crist=

Be m'ho pensso:

no crech que m' hagin canbiat.

Tecl= Per about ha entrat?

Cris=

Per la porta.

Aixis qu' anaba a truca

he vist qu' estaba ajustada

y he dit, passem endevant.

Tecl= (; Quin descuit!... i ves com ne surto ara d'aquest entranyuch?)

Cris= Que tens? Estas traspostada:
i que te'n passa alguna?

Tecl = (volquent dissimula) Ay, ay!

no sempre, i que vol que'm passi?

Crist = Tu ho deuras sabè. ; Qui sab!

Jo ho dich pel teu interes,

y si t'proques ajuda...

Tecl = Moltes gracies.

Crist = Per servinte.

Ves a avisa mentres tant

a ta mestressa.

(s' dirigeix al cuarto de la dreta
y Tecla s'interposa.)

Tecl =

Ay!...

Crist =

Y avat?
¿Qué avat?

sembla que t'raigin pousat!

Tecla = Ca!... no es ves. fassi l'favor

de pendre ariente.

Crist =

(mirantla de fit a fit y ab malicia.)

Ah! Ah!... ja!

Interos: no parbis mes

Teda - Com?

Crist = Que ja estich prou enterat.

; Si avuy dia las mingonas

totas sou per un igual!

(agafantla pel bras.)

Vinam aquí. i Es algun traïech?

Tee = **Quediu?** i Voste qu'ha penssat?

Jo toc una noya honorada.

Crist = No passis tant escrafall.

que a nàim no me la pegas.

Tee = Que vol di?

Crist = Que pesco llarch,

y es inutil que m'ocultis

que tens alli gat tencat (remplant l'cuarto)

Tee = No cridi!

Crist = Quant jo tenia

ls teus anys, si fa o no fa,

me'n vian passat de crespay

ab ricotas del teu ram.

No cregas que l'meu objecte
diga volquente fer mal,
y si m'parlas ab franquesa
de seguir que hi guanyarás.

Tecl=

Es que's proou! quina mania!
no es res del qu'està pensant

Crit=

Vaja, no sigas tossuda
y avoca tot lo que hi has.

Yo soy mestre de minyons,
home de ideas molt grans
y puch donante consells
que t'poden aprofitar.

Tecl=

Uste' es mestre?

Crit=

Sense titol,

mes com a capacitat
puch da vint a acaba a trenta
al home mes esquilat.

Tu no sabs ab aqui tractar!
si, si, ya m' pots ben m' va.
Sent yo ricot, al hospici
lo meu pare m' va tancar;

D'altre vaig entrar a l'exercit
y com era tant capàs
m'van fer tot desseguida
Cabo segon, qui es un grau
que pot servir d'escaló
per arribar a General.

No vaig pujar tan amunt
per envidias dels companys,
y aqui ahont me ven he sigut
agut cel, municipal,

Guarda de consums y ramon
y campana y sagrista:

Ajudant del Levadora,

Barrendero y vigilant,

y cipayo y guarda termes

y també d'aquells del llas.

M'hi dedicat al matute

passant oli y passant llent,

y per acaba d'un cop

finis las trompas he tocat.

Fel= (Qui ha tret l' cap un poch antes.)

; Mare de Deu!... y quin tipso!

Tecla= Ay pobre de mi! (fent un gest)

Cris= (girantse) Qui hi ha?

Tecl= He estat jo... (volguent dissimular)

Cris= No sigas maula!

Digali que surti.

Tecl= (esperverada) ; Stay!

Cris= Donchs ja l' fave surti jo.

(divingutse al quart a temps que surt Felix.)

Fel= Es inutil.

Tecl= (; Quin fracàs!)

Cris= Per servirlo. (Guapo jove!)

Celebro molt... (fent corteries exagerades)

Fel= (molt sech.) Deu lo quart!

Tecl= (Yo fupo cap a la cuyna,
ahà ls' dos s' arretglaràn.)

(sen va correns pel fons)

Escena 9^a

Cristofol y Felix

Crist= Celebro aquesta occasio
que ab voste m' posa en contacto.

Fel= (ab to d'amenassa)
Yo no: y sapiga que tracto
d'estavellarti l'melo. (pel cap que l'he molt caldo)

Cris= (sorpres) Jove, i sab be lo que diu?

Fel= Dit esta y pringuicho com vulga.

Cris= Es que per semblant trifulga
yo no li he dat cap motiu.

Fel= Voste es un brétol!

Cris= (volguent calmarlo) Veurà...

si ho pren d'aquesta manera...

de prompte se veifa y se li cuadra.

Y per buscarne quimera,
i quins motius pot alega?

Fel = Menos rahons y mes obras!
 m'ha donat un cop fatal,
 y com no atmeto rival
 un dels dos està de sobras.

Crist = Yo'l seu rival?... per favor!
 pesi mes be las paraulas.

Fel = A n'a mi no'm vinga ab maulas:
 ho se molt cert!

Crist = (ab to de l'astima) ¡Ay senyor!...
 que n'esta d'equivocat!

Fel = No augmenti mes mon coratge!

Crist = ¡Li sembla qu'aquesta fatxa
 es fatxa d' enamorat?

(moviment d'impaciencia de Felix.)

Fassi l'favor de posarse
 sobre si: voste s'exalta,
 y a n'a mi genit no'm falta

si tracta de propassar-se.

Fel = En aquest terreny l'busco.

¡Jo ho veig tot molt clà!

Crist = (ab sorna) Vol di?

Donchs si tot ho veu així,

senyorèt, es bastant llusco.

Fel = (exasperat) No gasti tantas rahons,

perquè si'm surto de tono
de la norma que li dono
li trastorno las faccions.

(va a pegar-li y l'altre li deté l'accio)

Crist = ¡Alto, senyor meu!... fins ara
he contingut mon furor,
mes cuant me tocan l'honor
no respecto ni al meu pare.

(va exaltant-se gradualment
hasta l'final.)

Abasta de grosseria
 i que's pensa que tracta ab llechs?

Hi obert yo mes xivibechs
 qu'un mestre d'anatomia.

Si ls'fochs de la edat primera
 he dexat fa temps de banda,
 cuant se'm proposa una tanda
 no'm quedo may enderrera.

yo soch capaç de dar tem
 a las mes altas empresas,
 y he acomés yo mes proesas
 que'n Garibaldi y en Prim.

Hi espatllat moltes sabates
 corrent terra molt llunyana
 y per ferm passa la gana
 he menjat fins gats y rates.

(Felix fa un moviment de repugnancia y despreci.)

Si's creu que perquè hi quedat
algo esquitit d'estatura
m'ha de tracta de criatura,
esta molt equivocat.

-Vaig neixe al carré mes alt
de S. Pere, - no sen vigui, -
y al meu pare, qu'al cel sigui,
deyan per mal nom, parpal.
Jo'm dich Torras y Castells
y Cristofol, qu'es un sant
que no ni ha cap de mes gran
en santorals nous ni vells.
Finalment, per acaba,
per mes que voste s'enfili,
li diré l'meu domicili
per cuant me vulga busca.
Y no li dono tarjeta,

per la sencilla raho,
de que no tinc posicio
per gastar-me una pesseta.

Visch al punt mes alt que hi ha,

al carré del paradís. *Visch carré del Paradís*
 numero vuit, sise pis *Al carré deu fons llar*
 ab honors de coloma. *tinch un quarto vellorat,*
numero sis, al terrat
perota d'un coloma.

Jel= M'agrada eixa forma tosca *tinch un quarto vellorat*
 ja li enviare els padvins. *al carré de S. Beltrán*
numero 7, va pujant
hasta que arriba al terrat

Crist= Escolti: y ab a quins fins?

Jel= Ab els de romprens la closca.

Crist= Senyoret, pensishi be...

; voste no sab ab qui tracta!

Jel= Que vol desdirse del pacte?

Crist= Yo may me desdich de re!
 mes com lo veig obcecat
 vull ferli entendre...

Fel = S'enganya.

Crist = Voste cuan fica la banya
no repara en quin forat!

Felix = Bueno, deixis de rahons
inutils y anem al cas.

Crist = (buscant medi d'apaciguarlo)

Pero, home, i a n'a que treu nas
provoca aquestas cuestions?

Fel = Yo vull saber aqui dins
i qu'es lo que'l porta?

Crist = Conforme:
entrem en cuestio de forma.

Yo tinc principis.

Fel = Yo fins;
y si no'm din el secret
que'l porta aqui cada dia...

Crist = De bona gana ho diria

si pogués, mes soch discret.

(ab to sentenciós)

Cada casa es un misteri

y te de considera

qu'en lo mon, tothom no está

corrent del degut criteri.

Mes tinga sempre per cert

que enganyan las apariencias

y al toca las consecuencias

queda l'engany descobert.

Jel= Ab tot aixó no m'heu res

y l'meu ducte no s'esborra.

Crist= Allavors desceñho corra

y no vulga saber mes.

Jel= No pot sé.

Crist= Jo m'comprometo

à arretglar-li l' casament.

Jel = De veras?

Crist = Tal com ho sent.

Li dono paraula.

Jel = Atmeto.

Crist = Ya pot ana preparant
tots los papers necessaris.

Si vol que'n parlin ls' diaris...

Jel = Home... ya veurà... no tant!

Solsament ne parli a'n'ella
es lo que basta.

Crist = Pot di

que al habè topat ab mi
ha tingut molt bona estrella.

Jel = Si tot surt tal com espero
li faré un regalo gros.

Crist= Se' que voste es generos
 y ho treballare' ab salevs.
 Tornis a ficia' alla' dins
 y esperi ab calma.

Fel= Ho fare'.
 Confio ab voste. (anantseu)

Crist= Esta be'.
 Ya sab que porto bons fins.

Escena 10^a

Cristofol, hego Cecla

Crist= Ya feya be' aquella vella
 de no volque' morir may!
 Per mes qu'un vegi en lo mon
 senyore surt un impenssat.
 ; Miven qu'es tota una sort

la d'aquella massa!... Avint!...
yo en això no hi perdo res,
y jaqu'ell hi està enpenyat
procurarem ajudar-lo
a conseguir l'seu afany.

La tecla... Deu ni dovet!...

es guapa, no's pot nega',
pero vaja, no m'explico
com un senyo del seu bras...

Ted =

(Sortint ab veçel.)

;Ay!... estich ab una enginria!...

(a Cristofol ab ven baixa.)

Senyo Cristofol, i que hi ha?
qu'ha passat alguna cosa?

Crist = Y tal, filla!... cosas grans!
Hem tingut explicacions

y per fi tot s'ha arretglat.
 Quant jo'm proposo una cosa
 no falla.

Ted= Pero, que hi ha?

Crist= Bonas notícias: alegrat!

L'tens fins al punt de dalt.

Ted= Per deu!... no'm tinga ab mes ansia
 y deixis de bromesa.

Crist= Oh! la broma la faréu
 tots dos quant siguéu casats.

Ted= Y ara!... i que s'ha tornat boig?

Crist= Està tant entusiasmat,
 que m'ha exigit la promesa,
 y promesa molt formal,
 de que quant antes milló
 ho deixi tot terminat.

Ja pots escriure al teu poble
qu'envia l'paperam.

Tecl= Bah!... fují, fují!...

Crist= ¿sorpren?

Ja ho crech!... sense se Nadal,
Tecla, t'ha caigut la grossa.

Tecl= Pero si ell no ha vingut pas
aquí per mi!

Crist= Vamós, dona,

no'm vulgas fe tant babau!

Aquet jove es molt fogós,

temperament especial,

y coneixenthi la flaca

li hagut d'anà trampejant.

Pero com som un y altre

decents y ben educats,

per fi hem arribat a entendrens

y hem quedat amichs y en pau.

Tecl= Vol di que no es una burla?

Crist= Dona, no tens que dubta.

Tecl= Ay Deu meu! això es un somit.

Crist= Donchs sumia, ; tan se val!

Aquet mon es una bola

que sempre esta rodolant,

y ^{dant} ~~aquells~~ ^{tomballoyz} ~~que s troban a sota~~

a lo millor ^{para} ~~seu~~ ^a dalt;

Con que segueix la corrent

y deixat de cavila.

S'vol casa ab tu, y desitja

que s'efectui casant ans.

Tecl= Que dirà la senyora?

Crist= Ara hi vaig a parlar

y pots esta ben segura

qu'ella també hi pendrà part,

y si m'hi enpenyo... padrina
del teu casament serà.

(entra al quarto de Clara.)

Escena 11^a

Clara, luego Felix

Clara. Casibé no sé l'que'm passa!
;quina sorpresa mes gran!...
Vamós, si no'm puch convéncer
de que això siga veritat!
; Casarse ab mi l'senyó Felix?...
Serà una burla?... qui sab!... -
Mes no, no!... l'senyó Cristofol
ho ha dit ab to molt formal.

(mirantse al mirall)

Y es que no soch despreciable!
y soch honrada...; això pla!

ningu m' pot posar cap tava?

- Això es que s'ha repensat
al saber que la conducta
de la senyora y l'engany,
y per no de l' bras a torsa
a devant del seu rival
tracta de ferli compendre
que'l seu amor tant li fa.

; Vet aqui las abraçadas
que sempre m' daba'l truhàn!
ya portavan cúa.

Fel= (surit y l'abrassa) ; Teclà!

tecl= Aay!!! (xisclant)

Fel= Que tens? t'has espantat?

tecl= M'ha donat una sorpresa.

Fel= De mes grossas en tindrás.

Vull sortir d'aquí ab la ditxa

de sabe' soch estimat,
y aviat sabrem ta mestressa
de quin modo s'ho pendrà,
aixís que'l senyo Cristofol
li parli de nostre enllàs.

Recl= (L'nostre enllàs!... (molt contenta)

No hi ha dubte!

no pot pas dirho mes clà'!))

Jel= Estàs tota capficada.

No ten alegras?

Recl= Si tal;

pero meu dono vergonya!

Jel= (preuenthi la mà)

Toca, toca quin trijs-trap
m'fa l'cov.

Recl= L'meu també.

si veyés que fort me bat!

sembla unes devanadoras.

Fel= (anantli a posar la ma al pit)

Veyam, deixemho toca.

Fel= Fuji, fuji, que ya surten.

Fel= doncas men tornos al meucáu.

Tecl= ¿sen va aixis?

Fel= (retrocedeix y l'abassa) No hi pensaba.

Adios, Tecla! (sen va al quarto)

Tecl= (sent monades ridicols) Adios... ingrát!

Escena 12^a

Cristofol, Clara, Tecla y luego Felix.

Crist= Vaya, qu'habem d'arvetglarho
avuy mateix. - Aquí esta. (per Tecla)

Clara= ¿donchs Tecla... i diu que t'casas?

Tecl= Senyora!... (bairant l'cap confosa)

Clara= Con que es vritat?

Crist = "Y yo haig de se testimoni,
y padri del primé infant.

Clar = A fe m' deixas molt parada!
t'ho portavas ben callat.

Crist = Ya veura... hi ha circumstancias...
per xó no s'ho prengui a mal.

Clar = No, no: yo l'ajudare
en lo que pugui.

Rect = (¡Qu'estrany!)
¿Es di que voste mateixa
no ho desaproba?

Clar = ¡Qu'es cas!
Per mi qu'es casi tothom:
¿que m'importa?

Crist = Vol calla?
Casa, casaca y casulla
a las noyas sempre ls plau.

Clar = Quant me'l faràs conèixe?

Crist = Es cosa meua: Oeuva'!...

(dirijintre al cuarto de Felix)

Senyoret, fassi l'favor
que ya esta tot avretglat.

Clar = (Que veig!!) (sorpresa gran)

Cris = (Ha caigut de pens!)

(agafant a Felix de la ma y presentantlo)

Aqui presento al galan.

Fel = (volquent besarli la ma)

Al fi consseut!... ; cuanta ditxa!

Clar = (rechassantlo indignada)

Apartis del meu devant!

Voste no es digne...

Fel = Què (i que diu?)

Crist = (No, donchs ha caigut de cap!)

(sorpresa general)

Jel = Donya Clara... aquest llenguatge...

Clav = Et l'que mereix, farrisant!

Y entenguí que a cap meua
no tolero llibertats

ni burles, que son indignas
d'un home ben educat.

Jel = Pero serveixis...

Crist = (volguent mediar) Senyora!

Clav = Fassi l'favor de callar,
que a vostre ningú li dona
aula en aquest altercat.

Crist = (ap. y dirigitse a Tecla)

(¡Quin pebró!

Tecl = Peli!)

Clav = (a Tecla) Y tu, noya,
ya que tanta gracia t'fa,

y t' dona tanta abraçada,
segons me deyas avans,

surt-me tot seguit de casa.

Tec = Esta molt be!

Cl = (a feix) I voste igual:

perque no dech consenti

qu' un jove que m' ve al dretas

com un gossel, nit y dia,

fent paperots tant estranys,

m' suplanti a una fregona

y s' burli aixi l' meu devant. (sen va)

Tec = (seguinta) Senyora, a mi no m' insulti
que soch molt honrada, sab?

(Clara li tira la porta pels morros.)

En aquest mon sempre parla

l' que te mes que calla. (sen va pel fondo)

Escena 13

Felix y Cristofol

(Un a cada costat contemplantre: petita pausa.)

Fel= M'he quedat fret!

Crist= Jo glassat!

Fel= A n'aque ve tot això? (ab amenaça)

Crist= Luego hi dire: ya torno. (va a sortir y Felix
li atapa l'parc)

Fel= Alto: fassim l'favor.

Voste no marxà d'aquí

que no s'aclari aquest joch.

Crist= Pero home, i que vol qu'aclari

si jo l'prime ho veig tot fosch!

Fel= Atquí hi ha d'habe misteris,

y misteris bastan gros,

y no dubto que l'enredo

ve de voste, cap de tronç.

Crist = Home... no digui bestieses,
y dispensi l'expressio.

Sab lo qu'es? que Douya Clara
te llunas.

Felix = Y voste sols!

Mes ha de sabe y entendre
dend'ava, que jo no'm moch
sense descubrir l'origen
de tota aquesta cuento,
y si arriba a se voste
qui te la culpa de tot,
de la seva pell, men poso
mitjas solas y talons.

Crist = (enseñant la clorca tota calva)

¡No m'acabi de pelá.
home, que ja ho soch be prou!

Lo qu'hem de fe es parlar ab calma
y així ens entendrem millor.
- Vostè la coneix a n'ella?

Jel = Vaya una pregunta! - ¿Donchs?

Crist = ¿Ella l'coneix a vostè?

Jel = Que se'n burla?

Crist = No seyo.

Y entenguin el modo y manera
de la pregunta. - En lo mon
tot es sols cuestio de forma...

Jel = Home, deixis de cuestions!

Crist = ¿Quant se vol apura
algun asunto espinos,
s'comensa pel principi
y s'acaba...

Jel = (agafantlo pel coll) Ab un garrot!

Vostè busca marejar-me
 y yo necesito poch
 per surtir-me de casillas.

Crist = Deixim anà!... -; Es qu' es prou
 que per causa d' una raspa
 m' vegi atropellat!

Fel = Com?
 que diu ara?

Crist = Que per ella...

Fel = Y qui es ella?

Crist = Qu' esta sort?
 La criada!

Fel = La criada?

Crist = O la que frega ls fogons!

(M' escapo, no estich per bromas...

de segu aquet jove es boig.)

(escapa i correr pel fondo)

Escena 1^a

Felix, Tecla - Hugo Clara

Fel = Ara comprench l'embolich
qu'ha armat aqueix homenet!

pero si l'pesco... (corre cap al fondo y surt
Tecla ab un farsell sota l'bra)

Tecl = Quant vulgas,

ya estich disposta...

Fel = Que vols?

Tecl = Sorti d'aquí desseguida

y si es cert que m'correspon...

Fel = Tecla, tu sumias truitas!

Aquell vellot trapalou

m'ha posat a mi en berlina

y a n'a tu t'ha amagat l'ou.

Tecl = Es a di que m'enganyaba?

qu'ha estat una farsa tot!

236

(Plorant ab desespero)

¡Yo, pobreta de mi,

que m'hi entregaba de cor!...

Felx = Endeavant!... això m'faltava!

Tecla = Fieuse dels homenots!

Clara = (surst del seu quarto al senti ls plors de Tecla)

Encara aquí?

Felx = Escolti, Clara!...

Clara, escolti per favor.

Clara = No tinch qu'escoltarli res:
tot s'ha acabat entre ls' dos.

Felx = No formi mals pensaments,
Angel de mar il·lusions
y escolti sols dos paraulas.
Ni aquesta xicota pot

afigurarse que may
li hagi portat aficio
ni voste qu'era una burla
lo meu pur y tendre amor.

Reel= (ab molt descaro)

¿Voste no ha fet demanarme
pel senyo Cristofel?

Fel=

¿Jo?...

Aquell tuno es una pessa
que si l'torno a teni aprop,
de la morma que li clavo
li entonso la nou del coll!

(a Clara ab molta passio)

¿a voste sols li suplico
Claveta, prenda del cor,
que'm retorni l'seu carinyo
qu'es mon anhel y mon goig.

237

Clar = Dispènri: ans de contestarli,
te de sabé que fo soch
de nom y de fets molt clara,
y ho haig de veure molt clà tot.

Escena última.

Dits y Cristofol.

(Avent l' cap per la porta del fondo ab molt recel.)

Crist = (Hola!... aqui estan tots plegats.)

¿Que ya s' ha firmat la pau?

Fel = (agafentlo per una orelha)

Acostis aqui, babau,
y a clari ls' seus disbarats.

¿Vostè no s' ha compromès

aqui mateix, fa un moment,
a arretglà l' meu casament

ab donya Clara?

Crist =

(Queda atordit sens sabé que respondre

Y luego donantse un cop al front:

..Aah!... esta entés!

Comprench ara l' disbarat
qu'he comés sens intencio:

mes la culpa es del senyo

que s'estaba allí amagat.

Y com que so tinch per vetgla

sempre aná pel camí dret

he cregut que'l senyoret

era l' macu de la tecla.

Clar = Hola!... i Y voste perque estaba

amagat a n'alli dins?

Jel = (avergonyit) Per averigua ab quins fins

l' senyo la visitaba.

Clara = Això vol dir que no te
prou confiança ab mi.

Fel = ^{Perdoni... pense}
que he tingut motius...
~~Clara en avant...~~

Crist = No em vau doni dispensa

que yo tot ho aclararé.

Vaig a dir-li l'gran secret
de mas visites aquí.

-; L'ensenyó a escriure y llegir!
Vamós... i está satisfet?

Fel = Oh ventura...; Cuant ditxos
m'esta fent esta paraula.

(arrodonint-se als peus de Clara que li allarga
la mà y ell la besa ab entusiasme.)

Clara = Ya es vostè bon gata-maula!

Crist = (Per mi ha estat un gos rabios.)

Jel = Clara, d'avuy en avant
ya te'n ensenyaré yo.
Ho voldras, nena?

Clav = (ab zalameria) No, no!
me'n daré vergonya!

Crist = (ab to maliciós) Y tant!

Teda = (adelantantse ab l'farrell tota l'bràs)
Y yo, i com quedo?

Crist = Si vols,
ya qu'estabas consentida,
; aqui m'tens a mi, aixevida!

Teda = (girantli en sech la cara)
Vaji al diable!... -; Quim consòls!
(seu va plorant cap al fondo)

Jel = Yo intercedeixo... (a Clara per Teda)

Clav = Corrent.

Per mi queda perdonada,
mes cuidada altre vegada.

Felc= (deixant l'farcell sobre una cadira)

Ya'm servirà d'escarment.

Crist= Tot s'ha arretglat, dona, veus?

Felc=; Que felis soch, Clara hermosa! (abrassantla)

Crist=; Cuant jo'm proposo una cosa
ya si pot puja de peus!

(dirigitre al publich.)

Y quedare molt conforme,
si un acte d'aprobació
corroborra ma opinió,
no mes per cuestió de forma.

Fi.

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

[Faint, illegible handwriting]

